

O B S A H

A. O B E C N É O T Á Z K Y P S Y C H O L O G I E	5
I. Definice a předmět psychologie	5
1. Definice psychologie	5
2. Psychika jako funkce mozku	7
3. Psychika jako odraz skutečnosti	9
4. Odvětví psychologie	13
5. Význam psychologie	14
II. Vývoj psychiky	15
1. Vývoj jednotlivých forem vyrovnávání	15
2. Vznik a vývoj lidského vědomí	19
3. Nervová soustava a mozek člověka	20
4. Činnost žláz s vnitřní sekrecí	28
III. Vyšší nervová činnost	30
1. Reflex	30
2. Reflexní oblouk	31
3. Vytváření podmíněných reflexů	35
4. Rozdělení útlumů	40
5. Kúra mozková jako dynamická soustava	43
6. Podmíněné reflexy u člověka	45
B. P S Y C H I C K É P R O C E S Y	47
I. Smyslové procesy	47
a) Počítky	48
1. Obecná charakteristika počitků	48

2. Fyziologický základ počítků	48
3. Druhy počítků a jejich popis	49
4. Čivost a její změny	60
b) Vnímání	62
1. Obecná charakteristika vnímání	62
2. Fyziologický základ vnímání	63
3. Celistvost vnímání	65
4. Pozorování	66
5. Vnímání prostoru	66
6. Vnímání času	68
7. Vnímání pohybu	70
8. Iluze	71
9. Halucinace	71
II. Pozornost	73
1. Obecná charakteristika pozornosti	73
2. Fyziologický základ pozornosti	73
3. Vnější výraz pozornosti	75
4. Druhy pozornosti	75
5. Vlastnosti pozornosti	77
III. Představy	81
1. Obecná charakteristika představ	81
2. Druhy představ	82
3. Fyziologický základ představ	83
4. Typy představivosti	84
IV. Fantazie	85
1. Obecná charakteristika fantazie	85
2. Druhy fantazie	85
3. Fyziologický základ fantazie	87
4. Význam fantazie	87
V. Paměť	89
1. Obecná charakteristika paměti	89
2. Druhy paměti	90
3. Fyziologický základ paměti	90
4. Zapamatování a jeho druhy	92
5. Uchování v paměti a zapomínání	93

6. Vybaování a znovupoznání	93
7. Individuální rozdíly v paměti	95
VII. <i>Myšlení</i>	96
a) Obecná charakteristika myšlení	96
1. Podstata myšlení	96
2. Myšlení konkrétní a abstraktní	97
3. Fyziologický základ myšlení	98
b) Formy myšlení	99
1. Pojem	99
2. Soud	101
3. Úsudek	102
c) Vztah logiky a psychologie k myšlení	103
VIII. <i>Řeč</i>	104
1. Podstata řeči	104
2. Společenská podmíněnost řeči	106
3. Řeč v meziosobním styku	107
4. Poměr řeči k jiným psychickým funkcím	108
5. Mechanismus mluvení	109
6. Vnímání a chápání řeči	110
VIII. <i>Potřeby a motivy činnosti</i>	112
1. Motivace	112
2. Potřeby	113
3. Návyky	118
4. Zájmy	120
5. Ideové hodnoty	121
IX. <i>Citové procesy</i>	122
a) Emoce	122
1. Podstata emocí	122
2. Charakteristické zvláštnosti emocí	123
3. Fyziologický základ emocí	124
4. Vnější projevy emocí	125
5. Rozvoj emocí	127
b) City	129
1. Obecná charakteristika citů	129
2. Vyšší city	130

c) Formy citového prožívání	132
1. Nálada	132
2. Afekt	133
X. Víle	133
1. Příprava volní činnosti	134
2. Výběr cíle a plánování volní činnosti	135
3. Rozhodnutí a uskutečňování volní činnosti	136
C. PSYCHOLOGICKÝ ROZBOR ČINNOSTI	140
1. Motivická a výkonová stránka činnosti	140
2. Fyziologický základ lidských činností	141
3. Hlavní druhy činností	144
4. Nácvik	148
5. Význam spojení vyučování s výrobní prací z hlediska psychologie	152
D. PSYCHOLOGIE OSOBNOSTI	154
I. Obecná charakteristika osobnosti	154
1. Individuální rozdíly mezi lidmi	154
2. Definice osobnosti	155
II. Schopnosti	156
1. Obecná charakteristika schopností	156
2. Nadání, talent, genialita	157
3. Společenskohistorická podmíněnost schopností a nadání	158
4. Schopnosti a vlohy	159
5. Schopnosti, vědomosti a dovednosti	160
6. Schopnosti, zájmy a sklony	161
7. Druhy schopností	161
8. Individuální rozdíly v schopnostech lidí a jejich příčiny	162
III. Temperament	164
1. Podstata temperamentu	164
2. Klasické temperamenti	165
3. Typy vyšší nervové činnosti a temperament	166
4. Temperament žáků a výchova	173
IV. Charakter	175
1. Podstata charakteru	175
2. Charakter a ostatní stránky psychiky	177
3. Rozdělení charakterových rysů	178

E. METODY PSYCHOLOGIE	182
I. a) Problematika zkoumání duševních jevů	182
II. b) Metody zkoumání duševních jevů	183
1. Pozorování	183
2. Sebepozorování	184
3. Experiment	185
4. Rozhovor	186
5. Dotazník	187
6. Rozbor výtvaru člověka	188
7. Životopisná metoda	189
8. Statistické metody	189

Jednotlivé části zpracovali:

dr. Jozef Rosina: oddíl B – kap. I, III, IV, V, VI, oddíl E

dr. Jozef Štefanovič, CSc.: oddíl D – kap. II, oddíl D

dr. Josef Hraše: oddíl A

dr. Vladimír Janák: oddíl B – kap. VII, VIII, IX, X, oddíl C